Tekniska Högskolan i Linköping
Matematiska Institutionen
Optimeringslära
Kaj Holmberg

Kombinatorisk optimering miljö
Lösning till tentamen
2013-03-11

Svar och kortfattade lösningar

(Dessa lösningar kan användas för att kontrollera huruvida man har rätt svar. De är dock inte säkert tillräckligt detaljerade för att ge full poäng på tentan.)

Uppgift 1

1a: Variabeldefinition: $x_j = 1$ om reningsverk j byggs, 0 om inte.

$$\begin{array}{llrcrcrcrcl} \max & z = & 3x_1 & + & 4x_2 & + & 6x_3 & + & 5x_4 & & \\ \text{då} & & 10x_1 & + & 10x_2 & + & 12x_3 & + & 8x_4 & \leq & 34 \\ & & x_1, & & x_2, & & x_3, & & x_4 & \in & \{0,1\} \end{array}$$

2b: Kvoter för LP-lösning (c_j/a_j): x_1: 3/10=0.3, x_2: 4/10=0.4, x_3: 6/12=0.5, x_4: 5/8=0.625, vilket ger x_4 bäst, sedan x_3, x_2 och x_1.

Första LP-lösning (P0): $x_4 = 1$, $\hat{b} = 34 - 8 = 26$, $x_3 = 1$, $\hat{b} = 26 - 12 = 14$, $x_2 = 1$, $\hat{b} = 14 - 10 = 4$, $x_1 = 4/10 = 0.4$, $\hat{b} = 0$, $z = 16.2$, vilket ger $\bar{z} = 16$.

Förgrena över x_1: P1 = P0 + ($x_1 \leq 0$), P2 = P0 + ($x_1 \geq 1$).

P1: Fixering $x_1 = 0$. Optimering: $x_4 = 1$, $\hat{b} = 34 - 8 = 26$, $x_3 = 1$, $\hat{b} = 26 - 12 = 14$, $x_2 = 1$, $\hat{b} = 14 - 10 = 4$, $z = 15$. Tillåten heltalslösning, $\underline{z} = 15$.

P2: Fixering: $x_1 = 1$, $\hat{b} = 34 - 10 = 24$. Optimering: $x_4 = 1$, $\hat{b} = 24 - 8 = 16$, $x_3 = 1$, $\hat{b} = 16 - 12 = 4$, $x_2 = 4/10 = 0.4$, $\hat{b} = 0$, $z = 15.6$, vilket ger $\bar{z} = 15$.
Kapa, ty bättre än $z = 15$ kan ej fås.

Trädet avsökt. Bästa lösning $x_1 = 0$, $x_2 = 1$, $x_3 = 1$, $x_4 = 1$, med $z = 15$.
Svar i ord: Bygg reningsverk 2, 3 och 4.

Uppgift 2

2a: Kinesiskt brevbärarproblem. Alla noder har inte jämn valens, så det finns ingen Eulertur (dvs. en tur som inte kör någon gata två gånger). Noderna 2, 3, 4 och 7 har udda valens, och billigaste sättet att öka dessa noders valens är bågarna (2,7) och (3,4), så de bågarna ska köras två gånger.

2b: Handelsresandeproblem. *NP*-svårt. Finn tillåten lösning med någon lämplig heuristik. (Närmaste granne misslyckas dock.) Man kan notera att nod 8 och 6 har valens två, så bågarna (1,8), (8,4), (4,6) och (6,5) måste vara med i turen. Detta gör att bågarna (1,4) och (4,5) inte får vara med. Det enda som återstår är att hitta en väg från nod 5 till nod 1 som också passerar noderna 2, 3 och 7, t.ex. vägen 5-7-3-2-1. Vi får turen 1-8-4-6-5-7-3-2-1, med kostnad 55.

En optimistisk uppskattning fås lämpligtvis av billigaste 1-träd, vilket har kostnad 51.

Optimum ligger alltså mellan 51 och 55.

2c: Billigaste uppspännande träd-problem. Lös med Kruskals eller Prims metod. Kostnad: 44.

2d: Steinerträdsproblem. *NP*-svårt. Utgående från billigaste uppspännande träd: Ta bort alla noder som inte måste vara med som har valens ett. För alla noder som inte måste vara med och har valens två: Kolla om direktbågen är billigare. Besparing: 11, vilket ger totalkostnad 33.

Uppgift 3

3a: Maximera antal tusenlappar för att slippa tre nollor.

$$
\begin{array}{llrcrcrcll}
\max & z = & 2x_1 & + & 5x_2 & + & 4x_3 & & & \\
\text{då} & & x_1 & + & x_2 & + & x_3 & \leq & 6 & (1) \\
 & & 2x_1 & + & 3x_2 & & & \leq & 7 & (2) \\
 & & x_1, & & x_2, & & x_3 & \geq & 0 &
\end{array}
$$

Inför slackvariabler. Starta med slackvariablerna i basen. Först blir x_2 inkommande och x_5 utgående. Sedan blir x_3 inkommande och x_4 utgående. Därefter fås optimum: $x_1 = 0$, $x_2 = 7/3 \approx 2.33$, $x_3 = 11/3 \approx 3.67$, $x_4 = 0$, $x_5 = 0$ och $z = 79/3 \approx 26.33$. Lösning: Gör 2.33 st Racer och 3.67 st TourDeLux, vilket ger vinsten 26333 kr. Båda bivillkoren är aktiva, dvs. både sadlar och växeldrev tar slut.

3b: Läs av skuggpriser ur optimaltablån: $y_1 = 4$, $y_2 = 1/3 \approx 0.33$. Om första högerledet ökas med 1 och andra minskas med 1 fås målfunktionsändringen $4 * 1 - 0.33 * 1 = 3.67 > 0$, så man tjänar på att byta ett växeldrev mot en sadel. Tvärtom skulle ge en lika stor förlust.

3c: Beräkna reducerad kostnad: $\hat{c}_6 = c_6 - a_6^T y = 6 - 2y_1 = 6 - 2 * 4 = -2 < 0$. Att öka denna variabel skulle ge förlust. Gör ingen tandemcykel.

Uppgift 4

4a: Konvex målfunktion och linjära bivillkor ger ett konvext problemet.

4b: Extrempunkter är (1,0) och (0,1).

I punkten (1,0) är andra bivillkoret inte aktivt, så KKT2 ger $u_2 = 0$. KKT3 ger $u_1 = 2$ och $u_3 = -2 < 0$, så den är ej en KKT-punkt.

I punkten (0,1) är tredje bivillkoret inte aktivt, så KKT2 ger $u_3 = 0$. KKT3 ger $u_1 = 4$ och $u_2 = -4 < 0$, så den är ej en KKT-punkt.

Ingen av extrempunkterna är alltså optimal.

4c: Antagandet gör att KKT2 ger $u_2 = 0$ och $u_3 = 0$. KKT3 ger då $2x_1 - u_1 = 0$ och $4x_2 - u_1 = 0$, dvs. $x_1 = u_1/2$ och $x_2 = u_1/4$. Antagandet ger även att $x_1 + x_2 = 1$ (KKT1). Insättning ger $x_1 + x_2 = u_1/2 + u_1/4 = 3u_1/4 = 1$, vilket ger $u_1 = 4/3 > 0$, så detta är en KKT-punkt. Lösningen är $x_1 = u_1/2 = 2/3$ och $x_2 = u_1/4 = 1/3$. Detta är optimum, eftersom problemet är konvext. I ord: Blanda 0.333 liter av vätska 1 med 0.666 liter av vätska 2.

Uppgift 5

5a: Variabeldefinition: $x_{ijk} = 1$ om siffra k skrivs i position (i, j), och 0 annars, för $i, j, k = 1, 2, 3$.

Problemet har ingen målfunktion, och följande bivillkor.

$$
\begin{array}{rcllll}
\sum_j x_{ijk} & = & 1 & \text{för } i,k = 1,2,3 & (1) & \text{(en gång i varje rad)} \\
\sum_i x_{ijk} & = & 1 & \text{för } j,k = 1,2,3 & (2) & \text{(en gång i varje kolumn)} \\
\sum_k x_{ijk} & = & 1 & \text{för } i,j = 1,2,3 & (3) & \text{(en siffra på varje plats)} \\
x_{ijk} & \in & \{0,1\} & \text{för } i,j,k = 1,2,3 & & \\
x_{ijk} & = & \bar{x}_{ijk} & \text{för givna siffror} & &
\end{array}
$$

5b:
$x_{111} = 1$ ger: (1): $x_{121} = 0$, $x_{131} = 0$. (2): $x_{211} = 0$, $x_{311} = 0$. (3): $x_{112} = 0$, $x_{113} = 0$.
$x_{212} = 1$ ger: (1): $x_{222} = 0$, $x_{232} = 0$. (2): $x_{312} = 0$. (3): $x_{213} = 0$.
$x_{231} = 1$ ger: (1): $x_{211} = 0$, $x_{221} = 0$. (2): $x_{331} = 0$. (3): $x_{232} = 0$, $x_{233} = 0$.
I (1) för $i = 3$, $k = 1$ har vi $x_{331} = 0$, $x_{311} = 0$, så $x_{321} = 1$. (Siffra 1 är nu klar.)
$x_{321} = 1$ ger: (3): $x_{322} = 0$, $x_{323} = 0$.
I (1) för $i = 3$, $k = 2$ har vi $x_{312} = 0$, $x_{322} = 0$, så $x_{332} = 1$.
$x_{332} = 1$ ger: (2): $x_{132} = 0$. (3): $x_{333} = 0$.
I (1) för $i = 1$, $k = 2$ har vi $x_{112} = 0$, $x_{132} = 0$, så $x_{122} = 1$. (Siffra 2 är nu klar.)
$x_{122} = 1$ ger: (3): $x_{123} = 0$.
I (1) för $i = 1$, $k = 3$ har vi $x_{113} = 0$, $x_{123} = 0$, så $x_{133} = 1$.
I (1) för $i = 2$, $k = 3$ har vi $x_{213} = 0$, $x_{233} = 0$, så $x_{223} = 1$.
I (1) för $i = 3$, $k = 3$ har vi $x_{323} = 0$, $x_{333} = 0$, så $x_{313} = 1$. (Siffra 3 är nu klar.)

Uppgift 6

6a: Basbågar: (1,2), (1,6), (2,4), (3,5), (4,5). Detta ger nodpriserna $y_1 = 0$, $y_2 = -6$, $y_6 = -7$, $y_4 = 0$, $y_5 = 7$, $y_3 = 1$, och följande reducerade kostnader: $\hat{c}_{23} = 3$ (optimalt), $\hat{c}_{41} = 10$ (optimalt), $\hat{c}_{43} = 6$ (optimalt), $\hat{c}_{64} = -1$ (öka).

Detta ger x_{64} som inkommande variabel (att öka). Cykeln blir 6-4-2-1-6, ändringen blir 1 enhet, och utgående variabel blir x_{24}.

Nu fås nodpriserna $y_1 = 0$, $y_2 = -6$, $y_6 = -7$, $y_4 = -1$, $y_5 = 6$, $y_3 = 0$, och följande reducerade kostnader: $\hat{c}_{23} = 2$ (optimalt), $\hat{c}_{24} = 1$ (optimalt). $\hat{c}_{41} = 9$ (optimalt), $\hat{c}_{43} = 6$ (optimalt).

Lösningen är optimal, och bättre än Bortanskogs lösning.

4b: $\hat{c}_{23} = c_{23} + y_2 - y_3 = 6 + (-6) - 0 = 0$, så detta förbättrar inte lösningen.

4c: Kör Dijkstras metod med start i nod 6. Det ger nodmärkningar för alla uppnåeliga noder, dvs. billigaste väg till alla noder (utom till nod 2, som inte kan nås från nod 6). Nodmärkningarna ger billigaste vägträdet: nod 1: (7,6), nod 2: (-,-), nod 3: (13,4), nod 4: (6,6), nod 5: (13,4), nod 6: (0,-).

4d: Maxflödesproblem ska bara ha en startnod och en slutnod. Inför därför en extra startnod, s, med bågar till noderna 2 och 3, med hög kapacitet, och en extra slutnod, t, med bågar från nod 1 och 5, med hög kapacitet. Följande vägsökningar fås: s-2-1-t, kapacitet: 10. s-2-4-1-t, kapacitet: 10. s-3-5-t, kapacitet: 10. Sedan är det stopp. Maxflöde är alltså 30. Minsnittet går runt noderna 2 och 3.

Uppgift 7

7a: Efter första steget är $\alpha = (4, 3, 5, 4)$ och $\beta = (0, 2, 3, 4)$, samt

$$\hat{C} = \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 3 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

En tillåten och optimal lösning fås t.ex. för $x_{11} = 1$, $x_{22} = 1$, $x_{33} = 1$ och $x_{44} = 1$, dvs. tekniker 1 felsöker kod 1, tekniker 2 felsöker kod 2, tekniker 3 felsöker kod 3, tekniker 4 felsöker kod 4. Totaltid: 25. (Det finns många andra lika bra lösninger.)

7b: Den enda skillnaden är att α_3 minskar med 2 enheter. $\hat{C}$ blir oförändrad, och därmed också den primala lösningen.